

Lokalhistorie midt i Nordsjælland

Laurits Rasmussen, V. Strødam, fra sit 25-års jubilæum som smed på Nordsten

Lokale folk fortæller om arbejdet på Nordsten

Se også udstillingen om Nordsten på Folkemuseet, Frederiksgade 11, i Hillerød, før 1. februar. I magasinet her følger vi op med lokale beretninger fra Nordstentiden.

Onsdag den 26. marts 2008 kl.19.30 holder vi lokalhistorisk aften med generalforsamling på Kulsviergården. Indbetalingskort til kontingent for 2008 er indlagt i dette blad. Læs mere om begge dele på bagsiden...

Dette er lokalhistorisk Nyt nr. 4, dec. 2007, 4. årgang, fra

Lokalarkivet for
Alsønderup-Tjæreby Sogne

- et arkiv for almindelige menneskers historie –
Arkivets bestyrelse og medarbejdere sender alle medlemmer og
sponsorer og andre læsere den gamle nordsjællandske julehilsen:
Glædelig jul, helsen og sundhed og alt hvad som kært er !

Med stor tak har arkivet i 2007 modtaget økonomisk støtte fra:

Hillerød Byråds Fritids- og Kulturudvalg, 3400 Hillerød.

Nordea Fonden, Nordea Bank, Slotsgade 44, 3400 Hillerød. Tlf. 48 20 11 11.

Dines Jørgensen & Co. A/S. Rådgivende Ingeniører F.R.I., Kirsebærallé 9-11, Ullerød, 3400 Hillerød. Tlf. 48 26 06 66. E-mail: dj@dj-co.dk - www.dj-co.dk

Thorkild Jørgensen VVS Aps., Aut. VVS-installatør, Ryagergårdsvej 3, Annisse, 3200 Helsingør. Tlf. 48 79 13 60, mobil 20 11 85 57.

Nordtag A/S v/ direktør Jørgen Simonsen, Mestervangen 7, 3220 Græsted. Tlf. 48 36 36 36, fax. 48 36 36 30, www.nordtag.dk

DanBolig, Søderberg/Nielsen Aps, Frederiksværksgade 7, 3400 Hillerød. Tlf. 48 24 21 11. Fax. 48 24 21 69. E-mail: Hilleroed@danbolig.dk

Ti-Kanten Farvehandel, Københavnsvej 2-4, 3400 Hillerød. Tlf. 48 28 50 49 &
malermester Niels Ole Jensen, Hillerødvej 10, Alsønderup, 3400 Hillerød. Tlf. 48 28 50 49.

VVS Allan Kristiansen & Sønner, Aps., Aut. gas-, vand- & fjernvarmemestre, Sydskrænten 8, Tulstrup, 3400 Hillerød. Tlf. 48 28 62 40. E-mail: info@ak-s.dk Fax. 48 28 52 47.

Tømrer Lodberg, Aps., Syrenvej 1, Tulstrup, 3400 Hillerød. Tlf. 48 28 65 34.
Bil 21 28 68 29. Fax 48 28 65 36.

HHM Ejendomme A/S. Ejendomsudvikling og –rådgivning. Bragesvej 4, 3400 Hillerød.
Tlf. 4826 3737. www.hhmejendomme.dk

Harløse VVS. Aut. Gas-, vand- og sanitetsmester, Harløsevej 172, 3400 Hillerød. Tlf. 2825 0449
www.harloesevvs.dk E-mail: vvs@harloesevvs.dk

Hallum Elektrik, Aut. EI-installatør, Tulstrup Have 9, Tulstrup, 3400 Hillerød. Tlf. 4828 7813
.Mobil 22 90 78 13. www.hallumelektrik.dk E-mail: fh@hallumelektrik.dk

P.M. Belægning, Brolægning-, flise- og anlægsarbejder v/ Palle Madsen, Ravnsbjergvej 16, Nejedø, 3400 Hillerød. Tlf. 48 28 69 44, biltlf. 23 25 05 06, fax 48 28 69 53,

G.D.A. Tømrer- og snedkermester Gert Dyrlov Andersen, Torsholmsallé 8, Tulstrup, 3400 Hillerød. Tlf. kontor 48 28 55 50, mobil 20 28 99 50, fax 48 28 67 46, www.g-d-a.dk -
E-mail: gert_da@get2net.dk

Tulstrup Kompost v/ Sv. Simonsen, Nejedøvej 20, Tulstrup, 3400 Hillerød. Tlf. 48 28 60 91.

Hillerød Grafisk Aps., Huginsvej 6 E, 3400 Hillerød, Tlf. 48 26 02 49, fax 48 24 02 88
www.hillerodgrafisk.dk :

Danske Bank, Hillerød. Slotsgade 16-18, 3400 Hillerød, tlf. 4512 1000., www.danskebank.dk.

Støtteforeningen for Alsønderup Sogn, Pibe Møllevej 7, Alsønderup, 3400 Hillerød.

Grundejerforeningen "Lyngbakken", Alsønderup, 3400 Hillerød.

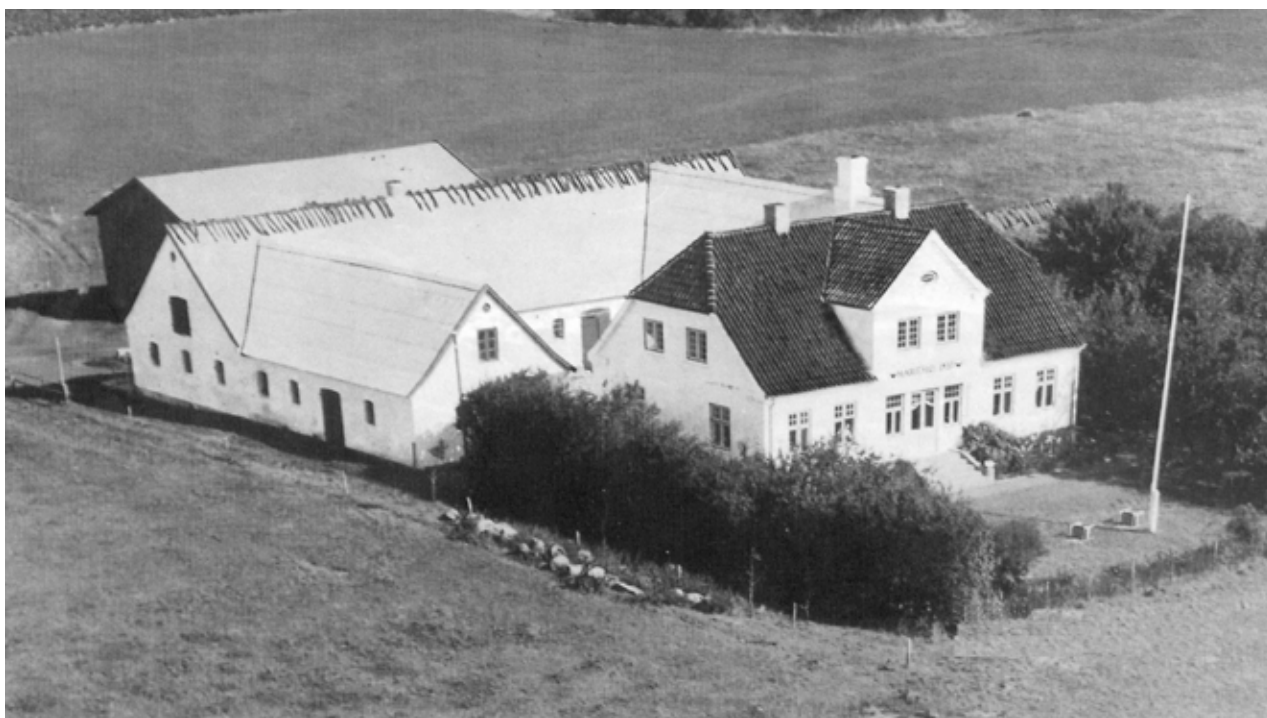
Sådan oplevede vi arbejdet på Nordsten

Folkemuseet i Hillerød i det tidligere elværk på Frederiksgade 11 viser i perioden indtil 1.2.08 en fremragende udstilling om Hillerødvirksomheden Nordsten, som man absolut bør se.

Vi følger op her med beretninger og fotos fra lokale, som havde tilknytning til Nordsten, fortalt i Alsønderup-Tjæreby Lokalarkiv og nedskrevet af Ole Blåkilde. Fotomontage: Lissi Carlsen.

Hvad Kurt Andersen fortalte

I 1943, da Kurt Andersen var en lille dreng på fem år, flyttede hans far og mor til Tjæreby Sogn. De overtog nemlig hans morfars landbrugsejendom, Mariehøj, som fortsat ligger på nordsiden af Frederiksværksvej på Æbelholtsvang. Det er på den jord, som kongerne overtog fra Æbelholt Kloster i 1500-årene og ejede, indtil området først i 1800-årene blev solgt i parceller til landbrug.

Gården "Mariehøj", Frederiksværksvej 176, Æbelholtsvang, hvor Kurt Andersen voksede op og boede hos sine forældre i sin læretid på Nordsten

Mariehøj ligger tæt ved den oprindelige Præstevej mellem Tjæreby og Tulstrup. Den blev afbrudt, da man byggede Isterødvejen. Fra Tulstrup blev der brudt en ny Præstevej igennem til Nordhøjvej. Det er den Præstevej, vi

kender i dag. Den nu blinde del af den gamle Præstevejs ende i Tulstrup fik så navnet Torsholms Alle.

Men da Kurt var dreng gik den oprindelige Præstevej både forbi Torsholmgård i Tulstrup og næsten forbi Kurts hjem, Mariehøj. Derfor var der en noget kortere afstand fra Kurts hjem til Tulstrup Skole end til Harløse Skole, og Kurt kom til at gå i Tulstrup Skole hos lærer Sidenius, selv om han boede i Harløse Kommune, og Tulstrup Skole lå i Alsønderup Kommune. Hvordan dette lod sig gøre, fortaber sig i det dunkle.

Kurts forældre kom meget sammen med Louis Eriksen og hans familie på Torsholmgård i Tulstrup, og det hører med til historien om, hvordan Kurt kom på Nordsten.

Da Kurt havde gået 7 år i Tulstrups hver anden dags skole, blev han konfirmeret og skulle noget andet. Han gik et års tid og hjalp til hjemme i sine forældres landbrugsbedrift, men landbruget kunne ikke fange hans interesse. Han så meget op til Ejvind Eriksen, den noget ældre søn fra Torsholmgård, som lærte som maskinarbejder på Nordsten i Hillerød.

Det ville Kurt så også, og sådan gik det til, at han kom på Nordsten – først som arbejdsdreng i september 1953 og så fra foråret 1954 i lære i fire år som maskinarbejder.

Ejvind Eriksen var blevet gammel nok til at have kørekort og havde købt en gammel tysk førkrigsbil, en lille DKW med to-taktsmotor og voksdugsbetrukket krydsfinerskarosseri. Den kørte han i til og fra arbejde på Nordsten, og som regel kunne Kurt så køre med ham til og fra arbejde.

Så vidt Kurt husker, begyndte man dengang kl. 6,45, og arbejdstiden var på Nordsten 8½ time dagligt, og så holdt man ½ times frokostpause. Den blev ikke medregnet i den tid, man fik løn for. Fra et eller andet tidspunkt sluttede man arbejdet tidligere om lørdagen. Så vidt Kurt husker kl. 12.30.

Når arbejdsdagen sluttede i Kurts lærlingetid, skulle han hjem, som regel med Ejvind Eriksen i hans bil. Hjemme skulle han klæde om og spise, og så skulle han til Hillerød igen. Denne gang på cykel. Lærlinge gik nemlig den gang på teknisk skole om aftenen fra kl. 19, og som regel til kl. halv ni. Kurt mener, at det i begyndelse var alle hverdage, men at man måske holdt tidligere op på skolen om fredagen. Senere i læretiden gik man ikke om fredagen. Der var dengang teknisk skole i skolebygningen i Møllestræde. Kurt regnede det ikke for noget at cykle frem og tilbage om aftenen. Som han husker det, var der allerede dengang cykelsti langs Frederiksværksvej. Alle lærlinge dengang, som ikke lige boede i Hillerød eller Frederiksborg Slotssogn, og som ikke

havde nogen at køre med, skulle altså på alle hverdage cykle frem og tilbage to gange til Hillerød, først til og fra arbejde og så til og fra teknisk skole.

Kurt siger, at det var der ingen dengang, som fandt mærkeligt eller særligt krævende. Sådan var det jo bare.

Men når man havde været oppe, så man skulle nå at være på arbejde allerede kl. 6.45 om morgenen, så blev lærlingenes faglige udbytte af den teoretiske aftenundervisning på teknisk skole noget begrænset – man var simpelthen for træt.

Fritid til meget andet end til at sove i havde man som lærling ikke på de dage, hvor man både skulle på arbejde om dagen og på teknisk skole om aftenen. Men det var jo dengang vilkårene for alle lærlinge i alle fag inden for håndværk, industri og handel, så det var også noget af en selvfølge, som man som lærling ikke stillede mange spørgsmålstejn ved.

Kurt Andersen, fotograferet i vores lokalarkiv mandag den 26. nov.2007

Kurt mistede alt for tidligt sin far i 1955. Hans mor beholdt Mariehøj, indtil hun i 1958 solgte den til nogen uden for familien og flyttede til Hillerød. Kurt havde hidtil også boet hjemme, men salget faldt sammen med, at han i 1958 blev udlært. Han havde så, som alle unge mænd dengang, aftjening af sin værnepligt foran sig. Den var på 16 måneder dengang og uden meget mere end to-tre kroner i løn om dagen, men med kost, logi og beklædning.

Som udlært metalhåndværker kunne man på den tid – ved at binde sig for tre år som såkaldt "math" – få en uddannelse ved flyvevåbnet med ansættelse som flymekaniker efter tre år. I de tre år blev værnepligten så anset for aftjent og i begyndelsen med kun lidt mere i løn, men senere med en normal løn.

Kurt meldte sig til denne uddannelse og var ved flyvevåbnet i den bundne tre-årsperiode. Men frem for så at blive ansat som flyvermekaniker med rang af oversergent, valgte han at forlade flyvevåbnet. Han vendte i stedet tilbage til Nordsten som maskinarbejder. Det var i 1961. Kurt slog sig ned i Ådalen i Nyhuse og fik familie.

I 1974 ændredes hans ansættelse på Nordsten, og han blev værkfører for maskinværkstedet, da der blev ledighed i stillingen. Andre kan fortælle, at Kurts personlige egenskaber og faglige kunnen længe før hans udnævnelse til værkfører havde ført til, at hans omgivelser ovenfra og nedenfra for længst havde skubbet et uformelt lederskab over på ham.

Kurt fortæller, at man på afdelingen mest beskæftigede sig med såmaskiner, som var et af Nordstens stjerneprodukter med meget stort salg over hele verden. De blev dog ikke alle solgt under Nordstens navn, fordi firmaet havde en aftale med International Harvester om et samarbejde. Da mejetærskerne kom, gik Nordsten også i gang med at udvikle og producere en model. Den var som mejetærskere var flest dengang – såkaldt bugserede. D.v.s. trukket af en stor traktor. Salget gik også meget godt, men udviklingen blev sådan, at mejetærskere blev selvkørende med egen indbygget maskine. Det førte til, at Nordsten ophørte med at fremstille mejetærskere.

I sin tid på Nordsten har Kurt har haft mange lærlinge i sin afdeling. Han husker det, som om Nordsten i alt tog tre lærlinge ind hvert kvartal, og at det var almindeligt, at de først havde været der en kortere eller længere tid som arbejdsdreng.

Kurt havde altid været glad for at arbejde på Nordsten, og det fremgår også af, at han valgte Nordsten, da han havde anden mulighed. Da Kurt blev værkfører var der for længst indført dagskoler for lærlinge, og nu blev lærlingenes svendeprøver ikke længere aflagt på virksomhederne, men på teknisk skole. Der indførtes et system med såkaldte skuemestre til bedømmelse af svendestykker. De var udpeget af dels fagets arbejdsgivere og dels dets faglige or-

ganisation. Da Kurt var blevet værkfører, blev han snart udpeget som skuemester og fik derved sin jævnlige gang på den nye tekniske skole i Hillerød, hvor man så lærte ham at kende.

Det førte til, at man i 1978 tilbød han en stilling som lærer ved teknisk skole, og det var fristende nok til, at han trods alt forlod Nordsten. Han var så lærer ved teknisk skole i Hillerød til sin pensionering. Herefter genoptog han sin gamle interesse fra tiden i flyvevåbnet, idet han siden har været en aktiv frivillig medarbejder på Teknisk Museum i Helsingør indend for området veteranfly. Man kan sige, at det at Kurt som ung kom i lære som maskinarbejder på Nordsten og arbejdet der, fik en gennemgribende betydning for hele hans voksenliv, og for så vidt har det endnu for hans pensionstaktivitet.

Jens Rasmussens læretid og svendetid.

Jens Rasmussen blev født t i 1945. Hans far hed Laurits Rasmussen og var smed på Nordsten i 33 år. Han drev samtidig ved sin kones og børnenes hjælp et mindre landbrug på Vester Strødam i Alsønderup Kommune. Der var dengang meget manuelt arbejde ved et mindre landbrug – også for de syv børn, hvoraf Jens var den yngste.

"Vesterhus", Damvejen 12, Vester Strødam, hvor Jens Rasmussen boede.

Jens var på første hold, som i 1952 begyndte i 1. kl. på Alsønderup Kommunes dengang nybyggede forskole på Baunevej 4. Der var klasserum ud mod fodboldbanen og kommunekontor mod Baunevej. Ovenpå boede lærerinde fru Olsen. Man gik tre timer i skole hver dag. Efter forskolen gik han i Bendstrup Skole, og i 7. klasse på Tulstrup Skole, nu 6 timer hver dag.

Som 14-årig blev man konfirmeret, og de fleste gik så ud af skolen og ud i erhvervslivet. Jens synes, at han dengang var heldig og komme ind på Nordsten, først som arbejdsdreng i halvandet år, og så i lære som maskinarbejder fra 20. marts 1961 med en læretid indtil 1. maj 1965, i 4 år og 6 uger. Se hans lærekontrakts forside her på side 9.

Lærlingelønnen var efter kontrakten inklusiv dyrtidstillæg 84 øre i timen det første år og steg hvert år. Den skulle i fjerde læreår være kr. 1,07 i timen, men blev i praksis nok nogle øre højere, fordi dyrtidstillægget også steg

På kontraktens side 2 stod, at hvis lærlingens teoretiske undervisning i læretiden blev omlagt fra aften- til dagskole, blev læretiden forlænget svarende til dagskolens varighed, dog max. 4 måneder, og med den løn, som gjaldt for sidste læreår. Men man havde allerede på forhånd lagt 6 uger for dagskole oven i de 4 års læretid. Lærekontrakten var for P. Nordsten A/S underskrevet af direktør Milton Nordsten selv.

I Jens Rasmussens læretid begyndte man på "fileskolen", som dengang foregik om dagen i det tidligere sløjdløkkale på den gamle statsskole på Sdr. Banevej. Man fik kun udleveret ganske få forskellige stykker håndværktøj som f.eks. fil, hammer, mejsel og nedstryger. Der var dengang også handelskole i bygningen, og på grund af støjen måtte lærlingene så først bruge hammer og mejsel sidst på eftermiddagen.

Arbejdsugen strakte sig dengang over 6 dage, men man holdt tidligt op om lørdagen. I frokostpausen på ½ time kunne man godt gå i byen. Der var ingen kantine med salg af mad på Nordsten, så det almindelige var, at alle havde madpak-ke med hjemmefra. Det var dengang ualmindeligt at gå ud og købe sig mad til frokost, og det rakte en lærlingeløn heller slet ikke til.

Jens cyklede hver dag ind til Nordsten, hvor han begyndte kl. 6,45, og så hjem ved 16-tiden. I hans første tre læreår foregik den teoretiske undervisning om aftenen på teknisk skole i Møllestræde, så de fem eller fire ugedage cyklede han to gange dagligt frem og tilbage til Hillerød. Jens husker det, som at det kun tog 7-8 minutter hver vej. Selve cykelturene regnede han egentlig ikke for noget særligt. I vinterhalvåret kunne det godt nok være lidt surt at cykle i mørke i al slags vejr, men vejret holdt ikke en hjemme fra arbejde, om så man måtte gå gennem snedriver.

L. K. 1960 - 1961
 Stempelfri
 Lb. Nr. 1147
 Modt. 28 FEB. 1961
 Tilbage 3 MAR. 1961

LÆREKONTRAKT

(Kontrakten skal indsendes til godkendelse, inden lærlingen træder i arbejde hos læremesteren (principalen), altså også inden prøvetidens begyndelse).

I henhold til lov nr. 261 af 2. oktober 1956 om lærlingeforhold, med hvilken lov vi er bekendt, indgås følgende lærekontrakt mellem:

undertegnede **læremester** (principal) P. Nordsten A/S., Hillerød.
(læremesterens navn og stilling)

der herved erklærer at opfylde de i loven foreskrevne vilkår for at kunne antage lærlinge, jfr. lovens § 2, og

undertegnede **indehaver af forældremyndigheden** Laurits og Agnes Rasmussen
(forældremyndighedsindehaverens navn)

for lærlingen: Jens Tage Rasmussen
(lærlingens navn)

og medundertegnede lærling Jens Tage Rasmussen, der er født
(lærlingens navn)

den 6. oktober 1945 og

1. ~~ikke tidligere har været i lære~~
2. ~~tidligere har været i lære, jfr. bilagte lærekontrakt og ligeledes~~
~~hoslagte erklæring fra den tidligere læremester (principal) om~~
~~læreforholdets ophævelse~~

Se om udfyldelse heraf lovens § 1, stk. 11
 Det ikke benyttede overskrifter.

Vi forpligter os til i vort gensidige forhold at opfylde og underkaste os, hvad nævnte lov foreskriver.

Pkt. 1.

Lærlingen er antaget til oplæring i maskinarbejder- faget. (evt. branche: _____)

Læretidens varighed, jfr. lovens § 3, stk. 2, bestemmes til 4 år og 0 måneder, *+ 6 mnd*

skriver fire år og 0 måneder, fra 20. marts 1961 at regne,

således at læretiden udløber { den 19. marts 1. maj 1965
 ved svendepørens afholdelse i _____).

De 6 første måneder af læretiden anses som gensidig prøvetid, jfr. lovens § 6.

Pkt. 2

Læremesteren (principalen) skal i overensstemmelse med de for faget fastsatte uddannelsesregler, jfr. lovens § 24, stk. 5, oplære lærlingen så fuldstændigt som muligt i faget, jfr. lovens §§ 12 og 16.

Læremesteren (principalen) skal holde lærlingen til på forsvarlig måde at deltage i den for faget godkendte undervisning, jfr. nærmere lovens §§ 13 og 17.

Lærlinge inden for **håndværk og industri m. m.** skal ved læretidens udløb aflægge svendepøve eller eventuel anden fastsat prøve, jfr. dog lovens § 12, stk. 3. Udgifterne ved svendepørens aflæggelse afholdes af læremesteren. Såfremt der i henhold til § 12, stk. 3 ikke skal aflægges svendepøve, meddeler læremesteren lærlingen et lærebrev²⁾, jfr. lovens § 12, stk. 5.

Lærlinge inden for **butik-, handels- og kontorvirksomhed** skal ved læretidens udløb af principalen have et lærebrev²⁾, der som hovedregel ikke må udleveres før bestået handelsmedhjælpereksamen, jfr. nærmere lovens § 16, stk. 2.

¹⁾ Læretidens udløb bør såvidt muligt ansættes til et af de for afholdelse af fagets svendepøver sædvanlige tidspunkter.

²⁾ Med hensyn til affattelsen af de i lovens §§ 12 og 16 omhandlede lærebrev, attester og bevidnelser samt indberetninger til vedkommende offentlige arbejdsanvisningskontor henvises til de side 9-12 optrykte formularer.

Når man havde været oppe meget tidligt for at kunne nå at være klar til at cykle på arbejde og være der kl. 6,45 og skulle det samme næste dag, så gik det ud over indlæringen, når man om aftenen skulle sidde på Teknisk Skole i Møllestræde. Det var noget af en kamp mod træthed og begrænset motivation ved den teoretiske undervisning. Det kunne også virke, som om der kunne være langt mellem lærlingens arbejdsmæssige hverdag og skolens teoretiske indhold. I det sidste år af lærlingetiden ophørte aftenundervisningen, og der indførtes dagskole, hvor man så gik i samlede perioder af nogle uger. Det var en væsentlig forbedring.

Som maskinarbejderlæring på Nordsten roterede man efter en turnus mellem de forskellige metalafdelinger, så Jens har fundet uddannelsen alsidig og god.

Jens Rasmussen, fotograferet i vores lokalarkiv den 26. november 2007

I den allersidste del af læretiden opstod der dog nogen utilfredshed, fordi Jens og andre lærlinge blev sat til svendearbejde som overarbejde, men kun på lærlingeløn på trods af, at de mente, at de som lærlinge hverken måtte sættes til svendearbejde eller på overarbejde.

En helt usædvanlig dag på Nordsten. Lærlingene holder julefrokost.

Da Jens var udlært, var han utilfreds med det løntilbud, som Nordsten gav ham som svend på 6,50 kr. i timen. På det daværende Boilers i Ejlstrup kunne han få 9,85 i timen, og den forskel medførte, at han forlod Nordsten fra 1. maj 1965.

Tiden i på Boilers i Ejlstrup blev dog kun kort, for 18. august skulle Jens møde på Holmen for at aftjene sin værnepligt ved marinen. Det tog 17 måneder, fordi han blev taget til korporal.

Herefter blev han ansat som maskinarbejder ved Oluf Hansens maskinfabrik i Hillerød fra februar til august 1967.

Fra 1. august 1967 vendte han tilbage til Nordsten for at arbejde i forsøgsafdelingen. Det var meget spændende, fordi det handlede om at udføre og afprøve virksomhedens nye produkter. Det var stort set alt sammen en slags håndarbejde, fordi man skulle fremstille de første forsøgseksemplarer af et nyt produkt og efter afprøvninger tilpasse det, samt også udvikle og fremstille de specialværktøjer, som skulle bruges til fremstillingen af det nye

produkt. Der var selvfølgelig i mange tilfælde tale om videreudvikling af allerede eksisterende produkter.

Jens har f.eks. med en kraftig traktor prøvekørt såmaskiner i ny forøget bredde gennem uvejsomt terræn, hvor såmaskinen var fyldt med sand for at være rigtig tung. Formålet var ved ekstrem belastning bl.a. at konstatere hjulkonstruktionernes holdbarhed. Man havde dengang for længst forladt de gammeldags træhjul på såmaskiner og var overgået til metalkonstruktioner.

På trods af det interessante arbejde i Nordstens forsøgsafdeling kunne Jens dog ikke modstå en mulighed for en ansættelse ved Hillerød Kommunes værker fra efteråret 1968, og der har han siden været ansat. I 2008 vil det være i 40 år. Han har i mange år været bosiddende i Frederiksværk.

5 år som produktionsplanlægger på Nordsten

Asbjørn Klit er fra Jylland, hvor han uddannede sig som teknisk assistent af maskinlinien, men på den tid var der ikke rigtig stillinger i Jylland til den linie. Så måtte han søge til Sjælland og fik ansættelse på Nordsten som produktionsplanlægger. Det var i 1972, da han var 24 år.

De var to ret jævnaldrende produktionsplanlæggere, som blev ansat på næsten samme tid. Deres opgave var at planlægge og tidsfastlægge den produktion, som værkførerne i virksomheden så skulle følge.

Nordstens værkførere var garvede folk af en moden alder. De havde været en årrække i virksomheden og havde megen erfaring og stor viden på hver deres felt.

De to nye og unge produktionsplanlæggere var meget spændte på, hvordan forskellen i alder og erfaringer ville påvirke de forskellige værkføreres holdning til dem.

Men det viste sig, at værkførerne ikke så noget problem i, at de to var så meget yngre end de selv var. Værkførerne respekterede den planlægning, de unge planlæggere lavede til dem, selv om man tidligere ikke havde planlagt på samme måde.

Asbjørn Klit siger, at arbejdet, som det var på den tid, var både spændende og tilfredsstillende. Men på et tidspunkt fandt han ud af, at andre fik væsentligt mere i løn, end han gjorde.

Han bad derfor om lønforhandling, og den sag kørte et stykke tid. Men han blev ikke tilfreds med, hvad han fik tilbudt. Da man fra ledelsens side med-

delte, at nu kunne man ikke strække sig videre, var Asbjørn Klit sikker på, at han kunne få mere andre steder. Og Asbjørn fandt hurtigt andet job med bedre løn, først hos SENPLACRO i Birkerød, som beskæftigede sig med forkromning af plastic, senere andre steder, bl.a. hos Rovsing. Med tiden gled hans arbejdsområder over til computere og IT, og han har nu i mange år været ansat i Novo Nordisk.

Asbjørn Klit fotograferet i vores lokalarkiv den 26. november 2007

Selv om Asbjørn på grund af lønnen forlod Nordsten, forsikrer han, at Nordsten for ham var en fin og spændende arbejdsplads. Som produktionsplanlægger færdedes han rundt i alle afdelinger og værksteder og fik kontakt med næsten alle ansatte, og han lærte de fleste at kende. Han synes, der var en god tone og et godt arbejdsklima.

Det, at Asbjørn Klit kom til Nordsten i Hillerød medførte, at han slog sig ned her i Tulstrup og blev boende, også under ansættelser tættere på København.

Han har nu boet i Tulstrup i 29 år og har i perioder været meget aktiv i lokalsamfundet, bl.a. som kasserer i hovedbestyrelsen i Alsønderup Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforening.

23 ÅR SOM REJSEMONTØR FOR NORDSTEN

Kurt Jørgensen er født i Alsønderup Sogn i 1957 som søn af Inger og Gunnar Jørgensen, Bendstrup. De var medejere af entreprenørfirmaet Brødrene Jørgensen. Kurts forældre købte ejendommen kaldet "Fyrgården", Damvejen 9 i Bendstrup.

Efter 7½ års skolegang i Alsønderup kom Kurt i lære og blev udlært som landbrugsmaskinsmed hos Bohn Jensen Hillerød.

Fra "Fyrgården" under nedrivning og genopførelse. Kurt sidder i hjørnet af jumben sammen med søskende og andre børn og sin farfar og farmor, Christian og Gerda Jørgensen, der boede Damvejen 14.

Efter læretiden passede Kurt landbrugs- og entreprenørmaskiner for sin far og farbrødre, "Brødrene Jørgensen", i et årstid. Kurts søster var i mellemtiden blevet kontorpiccolo på Nordsten. Derved blev Nordstens servicechef, Niels Nielsen, opmærksom på Kurt, og han ansatte ham i Nordsten som rejsemontør fra 1. aug. 1977. Det hed egentlig kun montør, men blev til meget "rejse". Det blev et alsidigt og afvekslende job, som fortsatte også efter at Thrige Agro overtog Nordsten og senere flyttede det hele til Skive.

Var Kurt "hjemme" på Nordsten, var han i den spændende forsøgsafdeling. Men flest opgaver kom til at ligge "i marken" uden for Nordsten, hvis forhandlere i ind- og udland løbende skulle undervises i, hvordan nye produkter

skulle klargøres, betjenes, vedligeholdes og repareres, og der kom hele tiden nye modeller. Kurt blev også montør og instruktør ude hos kunderne.

I de første år berejste Kurt hele Danmark, normalt indlogeret på kroer og hoteller, var han på herregårde dog på et gæsteværelse. En opgave, han var med til "hjemme", var dengang at lave kataloger over reservedele. Man lagde delene ud i rækkefølge på et stort bord med et nummerskilt ved hver. Så fotograferede man reservedele og numre med et kamera, opsat i loftet. Det gentog man, til man havde fotos nok til at lave kataloger til forhandlere og til internt brug.

Nordsten deltog i alle dyrskuer og andre udstillinger af landbrugsmaskiner. Kurt var med til at sætte alle den slags udstillinger op og tage dem ned igen, og ved demonstration og salg, f. eks. i alt 22 gange ved Agromeks udstillinger i Herning. Rundt om holdtes også markdemonstrationer af Nordstens maskiner, hvor Kurt medvirkede, f. eks. også ved en større demonstration af maskiner på Schackenborgs jorder, hvor Prins Joachim var til stede.

Fra Kurts instruktionsvirksomhed i Saudi Arabien. Læs mere på næste side.

Nordstens landbrugsmaskiner solgtes i mange lande og med pligt over for importører, forhandlere og kunder til uddannelse, instruktion og iværksættelse. Kurt så hurtigt, at han også ville blive sendt til udlandet. Han havde ikke været så motiveret i engelsktimerne på Alsønderup Skole, så nu måtte han for egen regning og i egen fritid om aftenen til intensiv undervisning i engelsk på Studieskolen.

De lande, som han først blev sendt til, var dog Sverige og Norge, hvor han

mest virkede ved demonstrationer og undervisning i maskinernes brug og pleje. Der var år, hvor han sammenlagt var 2-3 måneder i Sverige. Han blev så glad for Sverige, at han længe har ejet en hytte i Halland, ikke kun til week-end- og feriebrug, men også til en pensionisttilværelse engang.

Snart blev han også sendt sydpå. I Frankrig arrangerede importøren mange demonstrationer af maskinerne – mest såmaskiner. Der blev endnu flere rejser i Tyskland og efter murens fald ikke mindst i øst.

Mest fremmedartet var det, da Kurt blev sendt til Saudi Arabien i tre perioder, hver af godt en måneds varighed. Groft sagt skulle ørkenens kamelavlere lære at blive landmænd, og det var noget af en overgang for dem. Der var frugtbar lerjord, men vandmangel. Amerikanere borede efter vand dybt i undergrunden, franskmænd leverede store vandingsanlæg og svenskere solgte Volvo traktorer. Nordsten leverede såmaskiner samt kombimaskiner, som kunne "så" dels kunstgødning og dels afgrøder. Man såede mest hvede, men også lucerne eller solsikker.

En "almindelig" 3,1 m bred kombisåmaskine for "almindelige" nye arabiske landmænd. Saudi Arabien ville bruge nogle af de mange oliepenge på at udvikle landbrug. Staten betalte halvdelen og lånte ørkenfolkene resten rentefrit på 10 år.

Kurt fik en jordansk tolk til engelsk-arabisk, men de mange fillipinske arbejdere kunne noget engelsk. Engang blev han indlogeret hos en ægypter, som opdrættede hunde, ikke til vagt eller jagt, men til salg af hundekød. Gæstfriheden forudsætter, at man spiser, hvad der bliver sat for en, og Kurt siger, at han aldrig har været kræsen, og at hund såmænd smager meget godt. Mad serveres på et stort fad, man sidder rundt om. Ris, kød og grønsager er behageligt krydrede. Man spiser med højre hånds fingre. Kurt er venstrehåndet, så han måtte hele tiden huske på at spise med højre. Man måtte ikke røre mad med venstre hånd, som regnes for uren. Rygtet vil vide, at den erstatter toiletpapir, men den slags vil vi ikke bringe videre.

En særlig lækkerbisken i Saudi Arabien er fåre- eller gedeøjne – rå. De ligger på fadet mellem ris og grønsager og kigger på en, siger Kurt. Gæstfrihed fordrer, at gæster nødes, og at de spiser af dem. Kurt siger, at man jo kunne vende dem, når man tog dem, så de i hvert fald ikke kiggede på en.

Landets mange prinser ejede enorme arealer, en havde 18.000 hektar. De så fordelene ved tilskudsordningen og købte enormt stort og enormt meget ind. Øverst Kurt foran en giganttraktor og en enorm tredobbeltt kombimaskine, 12,6 m bred. Nederst såmaskinen fotograferet ovenfra. En enkelt prinse-farm købte 16 tredobbelt maskiner af den slags.

En af de prinsejede kæmpefarme, som Kurt kom med såmaskiner til, var så stor, at den havde et vandingsanlæg, som vandede 50 hektarer på en gang.

Disse kæmpefarme, som oprettedes på prinsernes jord med gunstige stats-tilskud og lån, fik den effekt, at de tilsyneladende senere udkonkurrerede de almindelige saudier, som man ved tilskudsordningerne havde villet omskole til at blive landmænd på mere almindelige arealer.

Kurt måtte ofte bo på særegne steder. På et hotel fandt han en muserede med unger, da han løftede sengetæppet. Kurt gik ned og orienterede en portier, som sagde "OK, mister". Og kort efter kom han op på værelset med en kat. Før sengetid købte Kurt et nyt sengetæppe på en tankstation nærved.

Kurt var rejsemontør ved Nordsten og Thrige Agro til år 2000, i 23 år. Da firmaet flyttede til Skive, arbejdede Kurt hjemmefra med besøg i Skive ca. hver måned. Han havde for længst stiftet familie og købt hus i Højbjerg ved Helsingør. Kurt er nu ansat i entreprenørfirmaet Nørretofte i Helsingør.

Bygmester Jørgen David Nielsen og hans huse

Sønnen, Leif David Nielsen, Fredensborg, har skrevet et smukt skrift om huse opført af hans far, som var murermester (og meget andet) i Alsønderup fra midt i 1920'erne til 1960. Skriftet indeholder en række meget flotte fotos, som Leif David Nielsen har taget af bygningerne.

Vi nævner by- og vejnavn og husnummer og evt. navn for de bygninger, der er tale om. Enhver interesseret kan så komme i vores arkiv og se skriftet og fotoet af det hus, som vedkommende netop har tilknytning til. Hvor intet andet er nævnt herunder, er der tale om beboelseshuse.

Ullerød: Moseholmsvej nr. 4 og nr. 6.

Alsønderup: Hillerødvej nr. 3, nr. 6 , nr 8, nr 9. Ravensbjergvej nr.1 B, nr. 2 "Centralen". Pibemøllevej nr. 3, nr. 4, nr. 5, nr. 8, nr. 10, nr. 13 *staldlænge på "Langholmgård"*, nr. 28 "Egely". Baunevej nr. 3, nr. 4 "Forskolen", nr. 9 "Komosegård", Indelukkevej nr. 11 *stuehus og tre længer*, nr. 13 *staldlænge*. Nordvej nr. 1 "Farmen", *Stuehus og to udlænger*,

Nejede: Nejedevej nr. 38 "Kildeholmsminde". Ravensbjergvej nr. 7.

Tulstrup: Hillerødvej nr. 22 "My Home", og Hejrevej nr. 5, nr. 7, nr. 13, (de tre sidste ligger på Tulstrup Mark, senere kaldt Ellegårdskvarteret, hvor navnet nu er ændret til Sønder Strødam).

Tjæreby: Tjærebyvej nr. 19 , *gården "Wendelholm" stuehus og tre længer*.

Hillerød Nyhuse: Frederikværksgade nr. 68 "Skrænten", nr. 71. Selskovskovvej nr. 1. Solvænget nr. 4 .

Hillerød: Skovleddet nr. 59.

Stenholt: Fredensborgvej nr. 38 "Tyvekrogshuset".

Annisse by: , På Hejeltevej "Hejeltegård", efter en brand,

I Alsønderup-Tjæreby Lokalarkiv kan vi fortælle mere om disse ejendomme i vores lokalområde og om deres beboere, samt om murermester Jørgen David Nielsen, som også valgtes til alle den tids lokale tillidsposter.

Gården "Wendelholm" i Tjæreby, opført af Jørgen David Nielsen efter en brand i 1938.

..

Leif David Niensens skrift kan ikke købes, med han skænkede vores arkiv negativerne af sine fotos, så arkivet kan nu, for dækning af udgifterne hertil, kopiere fotos til hvem, som måtte være interesseret. Vi er Leif David Nielsen meget taknemmelig. Han fortjener stor ros for at have kortlagt bygningerne, som hans far har opført, og for smukke fotos, en god tekst og et flot design.

LOKALARKIVET & ARKIVFORENINGEN FOR ALSØNDERUP- TJÆREBY SOGNE

- oprettet i 1988 -

Arkivet er åbent alle mandage 18.30-22. En anden dag og andet tidspunkt kan altid aftales med arkivleder & kasserer Lissi Carlsen, tlf. 48 28 64 49.

Arkivets beliggenhed: Kør til Alsønderup og ad Baunevej mod Bendstrup. Drej ind lige efter Alsønderup Skole ved skiltning til "Rønnehuset" og til Baunevej 12. Gå til bygningen til højre og ned ad kældertrappen til lokale 014.

Arkivets post-, tlf- og e-mailadresse: Post sendes til arkivleder, kasserer Lissi Carlsen, Stutmesterparken 3, 2. sal, 3400 Hillerød. Tlf. 4828 6449. E-mail: lissi@carlsen.mail.dk

Kontingent. 80 kr., par 125 kr. **Sponsorer:** 500 kr. og efter behag meget gerne mere.

358 personlige medlemmer har til nu betalt kontingent i år. **CVR-nr.** 30320573.

Regnskab 2006: Indtægt 53.154 kr. Udgift 50.701 kr. Beholdning 31.12.06 3.060 kr.

Bank Danske Bank Giro kt. nr. 109-7938. Nordea reg.nr. 2276, kt. nr. 8968504194.

Dette magasin: Oplag 500 stk. 4 gange årligt. Redaktør: Ole Blåkilde. **ISSNnr.** 1603-7561

Tryk: Hillerød Grafisk, Huginsvej 6 E, 3400 Hillerød. **Modtagere:** Medlemmer, sponsorer, presse, Hillerød Byråds medlemmer, andre arkiver m.fl. **Eftertryk** af tekst tilladt med kildeangivelse, af illustrationer dog kun med arkivets accept forud og evt. mod betaling.

Arkivet og foreningen drives af frivillige. Ingen modtager løn eller andre ydelser. Nye medarbejdere med lidt lokalkendskab og/eller som kan bruge en computer er velkomne,

Det er tid for kontingentbetaling for 2008

Kontingentet for 2008 er uændret 80 kr. for enkeltmedlemmer, 125 kr. for par.

Kort til indbetaling er vedlagt. Betal venligst i januar eller februar.

Der kan også betales direkte til kasserer Lissi Carlsen ved "Brug Skolen" eller i "Kulsvierklubben" eller i arkivet mandag aftener fra 18.30 til 22.00

Sponsorer får dog først sendt indbetalingskort og særskilt brev, når nr. 1 i 2008 af medlemsmagasinet "*Lokalhistorie midt i Nordsjælland*" udsendes.

Lokalhistorisk aften og generalforsamling

afholdes

onsdag den 26.marts 2008 kl. 19.30

på Kulsviergården, Pibe Møllevej 7, Alsønderup. 3400 Hillerød.

Noter allerede nu dato og klokkeslæt i den ny kalender

Alle er velkomne, også ikke-medlemmer.

Lokalhistorien er for alle. Der er fri adgang og ingen entré.
Frivillige bidrag til arkivets leje af Kulsviergårdens sal modtages dog med tak.

Der serveres kaffe og hjemmebagt for 20 kr.

Vand og øl sælges til Kulsviergårdens populære priser.

Tema for den lokalhistoriske aften er:

En kavalkade med fortællinger og 80 fotos over Landsbyen Ullerøds Historie og Udvikling

- lidt fra 1700-årene – mere fra 1800-årene - mest fra 1900-årene –

Ullerød var indtil 1970 en del af Harløse Kommune, og indtil Ullerød Kirkesogn derefter oprettedes, også en del af Tjæreby Kirkesogn.

Vort arkiv deltog med samme program den 5. oktober 2007 ved Hillerød Kulturnat for i alt ca. 80 tilhørere, men færre end 10 af disse var medlemmer af arkivet.

Derfor vil bestyrelsen også præsentere de øvrige medlemmer og andre interesserede for dette program ved arkivets generalforsamling.

Mere om generalforsamlingen:

Den korte generalforsamlings dagsorden er efter vedtægterne. Det hidtidige arkiv- og foreningsnavn er for langt og besværligt. Derfor foreslår bestyrelsen, at vedtægternes ord "Lokalhistorisk Arkiv for Alsønderup & Tjæreby Sogne" og "Lokalhistorisk Forening for Alsønderup & Tjæreby Sogne", kortes ned til "Lokalarkivet for Alsønderup-Tjæreby Sogne" og til "Arkivforeningen for Alsønderup-Tjæreby Sogne".

Generalforsamlingen i 2008 skal også fastsætte kontingent for 2009. Prisudviklingen og flere udgifter fordrer flere indtægter. Derfor foreslår bestyrelsen, at kontingentet fra 2009 ændres fra 80 til 100 kr. for enkeltmedlemmer, og fra 125 til 140 kr. for par, men at det for sponsorer forbliver uændret, d.v.s. mindst 500 kr.